

น้ำหอม

บทนำ

น้ำหอม (perfume) จัดเป็นเครื่องสำอางชนิดแรกๆที่มนุษย์นำมาใช้เพื่อสร้างความหอมให้แก่ร่างกาย ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้าหรืออื่นๆตามที่ต้องการ พบว่าการใช้น้ำหอมหรือเครื่องหอมในยุคแรกเกิดจากการเผาพืชหรือส่วนของพืชแล้วได้กลิ่นหอมออกมา โดยชาวอียิปต์มีการใช้น้ำมันหอมระเหยมาตั้งแต่ 5000 กว่าปีก่อน ต่อมาก็มีชาวกรีกและชาวโรมันใช้สิ่งหอมที่ได้จากพืชในการให้ความหอมกับส่วนต่างๆของร่างกายรวมถึงเสื้อผ้า บ้าน ที่นอน เป็นต้น ในปัจจุบันน้ำหอมมีการใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ความหอม ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาหรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์รวมถึงการใช้น้ำหอมในการระงับกลิ่นอันไม่พึงประสงค์ของร่างกายหรือวัสดุต่างๆ ดังนั้นน้ำหอมจึงหมายถึง สิ่งของต่างๆที่ระเหยหรือระเหิดได้ในภาวะที่เป็นอุณหภูมิห้องหรือได้รับความร้อนและให้กลิ่นอันเป็นที่น่าพอใจแก่มนุษย์ ลักษณะทั่วไปทางกายภาพของน้ำหอมจะมีลักษณะเป็นน้ำมันเหลว อาจมีสีเหลืองอ่อนหรือไม่มี ถ้าเป็นหัวน้ำหอมจะมีกลิ่นหอมแรงจัดมาก จะละลายได้ดีในตัวทำละลายอินทรีย์หรือแอลกอฮอล์แต่ไม่ละลายน้ำ ซึ่งน้ำหอมหรือหัวน้ำหอมนี้มีแหล่งที่มาที่สำคัญอยู่ 2 แหล่งคือ จากธรรมชาติและการสังเคราะห์

แหล่งที่มา

1. ธรรมชาติ

1.1 **สัตว์** น้ำหอมหรือหัวน้ำหอมที่ได้มาจากสัตว์ส่วนใหญ่นิยมนำมาทำให้น้ำหอมติดทน (fixative) มีกลิ่นอยู่ได้นาน ตัวอย่างที่พบได้บ่อยเช่น สัรอกวาฟหรืออำพันทองที่ได้จากวาฬสเปิร์ม (sperm whale) ซึ่งเป็นสารขับออกมาจากวาฬเพื่อคลุมแผลเนื่องจากการอักเสบของกระเพาะอาหาร ซึ่งอำพันทองจะมีราคาแพง หรือสาร zibetone ที่ได้จากตัวชะมด ซึ่งสารดังกล่าวชะมดจะทำการปล่อยหรือขีดไว้ตามต้นไม้เพื่อดึงดูดเพศตรงข้าม นอกจากนี้ก็มีสารหอมจากกวางภูเขาซึ่งมีราคาแพงหรือสิ่งขับถ่ายใกล้เคียงกับอวัยวะเพศของตัวบีเวอร์ ก็มีการนำมาผสมในหัวน้ำหอม

1.2 **พืช** น้ำหอมหรือสิ่งหอมจากพืชมักได้จากส่วนต่างๆของพืช เช่น ดอกไม้ เปลือกต้น เมล็ด ใบ เนื้อไม้ เป็นต้น ซึ่งลักษณะของสิ่งหอมที่ได้อาจมีลักษณะเป็น น้ำมัน ยางไม้ หรือเรซิน ซึ่งการสกัดน้ำหอมหรือสิ่งหอมจากพืชมีอยู่ด้วยกันหลายวิธี โดยวิธีที่นิยมใช้ได้แก่ การกลั่น (distillation) โดยนำส่วนของพืชที่มีกลิ่นหอมมาต้มกับน้ำ ซึ่งน้ำมันหอมระเหยจะระเหยขึ้นไปและไปกระทบกับความเย็นแล้วกลั่น

ตัวมาเป็นของเหลว การบีบ (expression) วิธีนี้เหมาะกับสิ่งหอมที่อยู่ในเปลือกของผลไม้ตระกูลส้ม โดยใช้ของแหลมที่คมแล้วให้น้ำมันไหลออกมา การสกัด (Extraction) โดยการใช้ตัวทำละลายช่วยในการสกัดอาจใช้ความร้อนร่วมก็ได้

2. การสังเคราะห์

เนื่องจากบางครั้งน้ำหอมที่ได้จากธรรมชาติอาจหาได้ยากหรือมีต้นทุนในการผลิตที่สูง จึงต้องมีการสังเคราะห์กลิ่นขึ้นมา โดยอาจนำสารเคมีหลายๆชนิดมาผสมกันเพื่อให้ได้กลิ่นหอมตามต้องการ ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่ผสมหรือตั้งตำรับน้ำหอมจะมีชื่อเรียกว่า Mr.compounder ซึ่งต้องมีความสามารถในการจำแนกกลิ่นแต่ละชนิดได้ดี ตัวอย่างสารเคมีที่ใช้ในการมาทำน้ำหอม เช่น phenyl ethyl alcohol, cumic aldehyde, indole เป็นต้น

โดยน้ำหอมจากทั้งทางธรรมชาติและจากการสังเคราะห์นั้นนอกจากจะมีการนำไปใช้เป็นน้ำหอมโดยตรงก็ยังมีผลผสมกับผลิตภัณฑ์ต่างๆเพื่อให้มีกลิ่นหอม เช่น ครีมอาบน้ำ แชมพู น้ำยาบ้วนปาก ยาสีฟัน สบู่ น้ำยาล้างจาน รวมถึงกระดาษทิชชู และการดอวยพรต่างๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผลิตภัณฑ์ที่เราใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้เห็นว่าน้ำหอมหรือสิ่งหอมมีบทบาทที่สำคัญในการดำรงชีวิตของเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เอกสารอ้างอิง

1. Poucher, W.A. Perfume, Cosmetic and Soap. Vol.II, The Production, Manufacture and Application of Perfumes, 9th edi., Chapman and Hall, London, 1993.
2. Poucher, W.A. Perfume, Cosmetic and Soap. Vol.I, The Raw Material of Perfumery, 9th edi., Chapman and Hall, London, 1991.
3. อรุณญา มโนสร้อย, เครื่องสำอางเล่มที่ 1, สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, กรุงเทพมหานคร, 2533.
4. เกสร จันทศิริ, เอกสารประกอบคำสอน Perfume, คณะเภสัชศาสตร์ ม.ศิลปากร, 2541.